

Antón Costas

Ens farem mal

Potser perquè d'ençà que vaig arribar a Catalunya, a principis dels anys setanta, em va tocar viure una llarga etapa de seny i progrés polític, mai no havia comprès bé això de la rauxa catalana. Ara començo a entendre-la.

Un observador imparcial, que no es jugui res en l'envit i miri els toros des de la barrera, deu estar intrigat veient com una part de la societat catalana –aproximadament un terç del cens electoral– sembla haver perdut l'aversió al risc i es deixa guanyar per l'adrenalina de les apostes fortes, del tipus “tot o res”. Per la temptació de l'èxtasi nihilista: la idea que no hi ha límits al que un pugui desitjar.

Com s'ha d'entendre aquesta *rage de vouloir conclure* de la qual ja va parlar Gustave Flaubert? Hi ha dues hipòtesis.

La primera és que aquest terç –en bona part classes mitjanes professionals i empleats i funcionaris públics– pensi que cal aprofitar l'ocasió que brinda la crisi per fer un pas endavant i que no hi ha risc per a ells en l'envit. Atès que, sigui quin sigui el resultat de l'aposta, ells no hi perdran. Però em sembla una hipòtesi agafada pels pèls i una mica ofensiva.

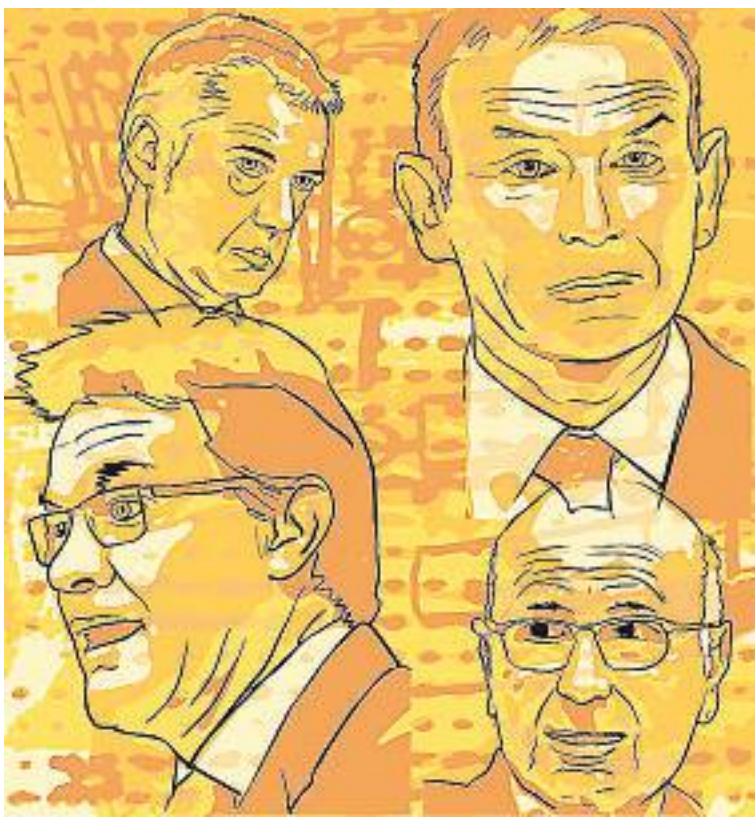
L'altra és que no siguin del tot conscients dels riscos a què pot conduir l'experiment de la independència. O que, sent-ho, els infravalorin. Especialment aquells riscos que els clàssics van anomenar els “efectes no desitjats de les nostres accions”.

Quins poden ser aquests efectes no desitjats de la independència? El debat gira al voltant dels costos econòmics i de la sortida de les institucions europees. Però no són els únics. Ni els més rellevants. Per mi el risc més important és que, sense desitjar-ho, acabem fent-nos mal en el que és més important per a una societat: la convivència i el progrés social.

El veritable obstacle per a la independència no és l'Estat, sinó la pluralitat de

la societat catalana. Si la gran majoria de catalans volguessin la independència, no hi hauria Estat que ho pogués impedir. Però no és així. Tenim preferències polítiques diferenciades. Aquest és un fet molest per als independentistes, però no el poden obviar.

La pluralitat social és el principal fet diferencial català. L'opció independentista és una opció política més, tan legítima com qualsevol altra. Però no pot forçar la situació aprofitant la seva posi-

IGNOT

ció de poder institucional. Altrament, ens farem mal.

Quina és la sortida? Per a molts és que des del Govern i les institucions de l'Estat es formulï una alternativa al repte independentista. No estic d'acord amb aquest argument, almenys totalment.

La sortida a l'actual carreró ha de sorgir de la mateixa societat catalana. Ha d'aparèixer una força política capaç de representar el desig majoritari de millora de l'autogovern, però continuant a Espanya. Aquest va ser el paper històric de CiU i del PSC. Avui no existeix una força política capaç d'aglutinar el catalanisme. Però sorgirà, perquè el que hi ha en la realitat social acaba tenint el seu reflex en la vida política.

El que ha passat a Euskadi em serveix d'exemple. El repte independentista llançat pel lehendakari Juan José Ibarretxe va tensar la societat basca i va acabar amb la seva presidència. El PNB va sortir tocat i va quedar fora de moltes institucions. Però, sota el nou lideratge d'Íñigo Urkullu, va saber fer un pas enrere. Va recompondre el seu discurs polític en clau nacionalista, no separatista. Els resultats els va aconseguir ja en les eleccions del desembre del 2012 amb la tornada al Govern. I els ha consolidat en les recents eleccions municipals, que, mitjançant un acord d'estabilitat institucional amb els socialistes, han permès al PNB aconseguir el poder més ampli des del 1987. Una majoria de bascos volen continuar a Espanya, però governats per Urkullu. Aquesta sortida a la basca no és avui possible a Catalunya. No hi ha res semblant al PNB, ni un lideratge com el d'Urkullu. La vella coalició de Convergència i Unió s'ha trencat. I Convergència ha desaparegut en l'envit. Les eleccions del 27-S ens donaran una primera pista. Però la recomposició del sistema català de partits trigarà.

En tot cas, qui té ara com ara la principal responsabilitat d'evitar que ens fem mal? A parer meu, els independentistes. Crec que, pensant en l'interès general, han de fer un pas enrere. Un

pas enrere que no significa renunciar a les seves aspiracions, sinó sotmetre-les a la disciplina de dues virtuts clàssiques: la prudència i la tempraça.

Els líders de la coalició independentista s'han de fer la pregunta de quins són els límits que no poden traspasar els experiments socials. A aquesta pregunta el gran pensador liberal Isaiah Berlin va contestar que fins aquell punt en què les conseqüències comencin a ser irreversibles. Crec que a Catalunya comencen a ser-ho: la fractura social interna. Si no es frena, l'escenari per als pròxims anys és una barreja de frustració, malenconia, conflicte social i desordre polític. Aquesta mescla no permet construir res de bo. Però som a temps d'evitar-la.●

Pilar Rahola

El condicional

Es el que té el condicional, que es planteja com un futur possible encara que el seu espectre *probable* sigui molt ampli. I és aquí on se n'ha anat de la boca el senyor ministre Morenés. Podia haver començat la frase per la segona part i hauria quedat ben bonica: “No farà falta cap tipus d'actuació (militar a Catalunya) com la que vostè planteja”. Però els polítics espanyols mai no perden l'oportunitat de perdre totes les oportunitats, i per si fos el cas que l'expressió hagués quedat massa democràtica, el simpàtic del ministre va recordar els seus estudis a *El florido pensil* i va començar la frase amb el maleït condicional. Aquest *si* que ho canvia tot..., ai..., i ho embruta tot. No passa res, no farem res, tots quiets i frenats, ni un sol tanc al carrer si... I a partir del si, resta poc més per parlar perquè quan un gran procés polític, ciutadà i pacífic necessita un condicional militar per ser respectat, ja no estem en el terreny de la democràcia sinó de la repressió i la violència. Ergo, deixa de ser un camp de joc democràtic. Anys trenta en blanc i negre.

Tanmateix, com que crec que tot

Faltava l'espantall d'una intervenció armada i, zas, previsibles com són, han tret l'espantall

això només és soroll, que Espanya no pot enviar els tancs a una ciutadania pacífica que s'expressa democràticament en ple segle XXI, i com que, a més, no és permisible a la Unió Europea –ni en els acords subscrits pels membres de l'OTAN–, dono per fet que estem davant l'enèsim argument de la por, el darrer d'una gradació cada vegada més estrident. Ja han tret una quantitat ingent de fantasmes de l'armari, que si ens arruïnarem, que si ens quedarem surant a l'estratosfera, que si ens expulsaran d'Europa, que si no podem pagar els mestres, que si perdrem els títols universitaris, etcètera. Faltava l'espantall d'una intervenció armada i, zas, previsibles com són, han tret l'espantall. Això sí, amb el bonic condicional, no fos cas que semblessin simples protagonistes del No-Do.

I ara què? De què els serveix, on els porta, quin sentit té estar tot el dia espantant amb la fi del món uns catalans que ja han demostrat que estan vacunats davant les amenaces? Realment creuen que aquest és el tipus de plantejaments que seduirà els irredeemts i frenarà l'independentisme? Tan malament estan d'argumentació i, encara pitjor, de capacitat propositiva? Certament això de la nul·la capacitat d'oferir propostes és de traca, perquè no hi ha actitud més demolidora per als pactistes i les seves tercers vies que haver de lluitar tot el dia amb uns missatges del regne sortits del tren de la bruixa. En una banda del camp de joc, catalans il·lusos que anhelan un canvi històric i un país nou; a l'altra, uns polítics espanyols sense arguments que només menyspreen i amenacen, sense donar ni una sola opció a un tímid canvi.

Realment creuen que la il·lusió es combat amb la por? Doncs han de ser molt il·lusos o han d'estar molt desconcertats.●

Pablo Foncillas i Albert Muntané

Encomanar 'e-mocionalment'

Fa anys que es va demostrar que els estats d'ànim s'encomanen, és a dir, que els que estan tristos o contents poden transmetre-ho a d'altres.

Es pot fer digitalment? Fa mesos es va publicar un article en què els autors (professionals lligats a Facebook i a la Universitat de Cornell) afirmaven que es poden transferir estats emocionals a altres persones a través del contagi emocional, sense que hi hagi interacció física entre persones. Anomenem-ho *e-mocions* (emocions electròniques). La seva argumentació es basa en un experiment realitzat a Facebook el 2012 en què es va influir (o manipular) el mur de 689.003 ànimes, de ma-

nera que l'usuari hi veia informacions positives o negatives. A partir d'allà es va analitzar quin tipus de contingut publicava aquest usuari, observant que el que havia visualitzat informació negativa transmetia al seu torn missatges negatius, i viceversa. Si es portés aquest exercici a l'extrem, es podria arribar a afirmar que Facebook pot fer-nos sentir millor o pitjor. Polèmic? Continuem llegint.

Imaginïn-se ara que qualsevol xarxa social, com que sap que pot influir en l'estat d'ànim de les persones, presenta als seus clients una sèrie d'informacions per crear un *moment negatiu* i a continuació se li mostren anuncis d'objectes o serveis que generin algun tipus de benestar (per exemple, notícies relacionades amb un desastre, posem un incendi en una casa, sobre els quals altres amics hagin escrit un post,

acompanyades d'anuncis d'assegurances per a la llar). Segons acabem de veure, seríem més a prop de comprar. ¿Podem anar un pas més enllà i aprofitar-nos una mica més de l'estat d'ànim d'aquesta persona? ¿Podem influir en el preu que estigui disposat a pagar el consumidor? La resposta és sí. Com? Modificant el preu que es presenta a l'usuari, aplicant una tècnica que es diu *dinamic pricing*, per aconseguir generar així un ingrés més alt per a l'empresa anunciant. Per què? Perquè en haver influït en l'estat d'ànim s'està més inclinat a contractar el producte i això contribueix a apujar el preu.

La idea és senzilla, però la seva posada en pràctica és difícil per la complexitat tecnològica que requereix. A més, podem evitar-ho si ens eduquem digitalment, és a dir, si desenvolupem anticossos *e-mocionals*.●